

СТАНОВИЩЕ

на

дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р **Валентина Макни**, катедра
„Международни икономически отношения“ към ИУ – Варна

Автор на дисертационния труд: **Дритон Сютча**, докторант по докторска
програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“ в СА
„Д. А. Ценов“ – Свищов.

Тема на дисертационния труд: „Проблемът с текучеството на персонала
като фактор за пазарно позициониране на фирмите с международна дейност“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Обект на изследване в дисертационния труд е текучеството на персонала, а
предмет на изследване е влиянието му върху пазарното позициониране на фирмите
с международна дейност по примера на две балкански страни..

Дисертационният труд е в обем от 194 страници. В структурно отношение се
състои от въведение, изложение в три глави, заключение, списък на използваните
източници – общо 140 на брой и две приложения в обем от 11 страници.
Изложението е подкрепено с 16 таблици и 51 фигури.

Разработката изцяло покрива изискванията за дисертационност като авторът
очевидно за втори път доказва своите изследователски умения и мотивация да
осъществява научни изследвания. Трудът свидетелства за обширните познания и
богат теоретичен, емпиричен и практически опит на дисертанта по избраната от него
тематика.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Актуалността на темата е продиктувана, от една страна, от изследователската
ниша, която авторът отчита като незапълнена в родната научна литература и от
друга, от увеличаващото се през последните десетилетия текучество на персонала в
организациите и пораждащо необходимост от търсене на механизми за неговото
ефективно управление. Очевидно типичните за индустриалната епоха
характеристики на човешките ресурси като „срастване“ и доживотна ангажираност
с компанията-работодател, в новата динамична епоха вече не са достатъчно
мотивиращ фактор за хората. В този контекст авторът е избрал благодатна тема за
изследване и е добавил своя принос към академичната общност с резултатите от
своите проучвания.

Приложен е подходящ методически и емпиричен инструментариум за доказване на изследователската теза като са изпълнени поставените цел и задачи. Използван е ясен, точен и академичен език.

В Глава първа е направен теоретичен анализ на управлението на персонала и неговото текучество като феномен със специфични характеристики. Изследвани са различните му форми на проявление, причини, последици и ефекти за организациите. Изведена е и взаимовръзката с интернационализацията на бизнеса.

Глава втора е посветена на управленските и методически аспекти на текучеството на персонала, като е обърнато по-специално внимание на мотивацията и задържането на човешките ресурси, секторните специфики в туризма и промишлеността, особеностите в международните компании. Предложена е и адаптирана авторова технология за изследване текучеството на кадрите.

Глава трета има изцяло емпирична насоченост. Тук на фона на две анкетни проучвания сред фирми от България и Косово, както и сред работната сила в двете страни се прави сравнителен анализ на основните причини за напускане сред персонала и факторите за мотивиране на хората. Резултатите от проучването стават база за отправяне на изводи и препоръки към предприятията от двете страни.

Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд, систематизирайки неговите постижения. Представен е списък с научните публикации на докторанта, отразяващи различни аспекти на дисертацията. Докладите и статиите, индексирани в НАЦИД осигуряват на автора много над изискуемия минимум точки от националните изисквания по ППЗРАСРБ.

III. Научни приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд бих открито 3 основни научни приноси:

1. Въз основа на задълбочен теоретичен и критичен анализ, в това число и чрез собствена интерпретация, авторът обогатява и надгражда в няколко разреза съществуващия теоретичен фундамент за текучеството на персонала като управленски, психологически и пазарен феномен.

2. Чрез интерпретация на комплекс от управленски техники и мерки за мотивиране и задържане на персонала в предприятията е предложен и адаптиран авторов подход и технология за изследване на текучеството във фирмите, основаващ се и на степен на интернационализация, големина на фирмите, секторни специфики и др.

3. Чрез провеждане на две анкетни проучвания – от една страна сред фирмите, а от друга сред работната сила, са изведени както методите за мотивация и задържане на персонала от предприятията, така и са анализирани мотивите за напускане от хората. Двойкият подход позволява систематизирането на адекватни препоръки за редуциране на текучеството и подобряване мотивацията на персонала.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

1. При секторния анализ във втора глава авторът отделя специално внимание на туризма, като един от секторите с най-голямо текучество на персонала. На този фон, в анкетното проучване сред фирмите в трета глава, не са включени такива от сектора на туризма. Очевидно туризмът в България е много по-развит, отколкото в Косово, но все пак данните за последните 5 години сочат стабилно увеличение на чуждестранните туристи и ръст на сектора в Косово. Защо авторът не е предвидил участието на такива фирми в своето проучване и дали ако имаше такива респонденти, резултатите от анкетното проучване биха били завишени по променливата „оценка на проблема с текучеството“?

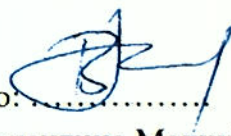
2. Има ли наблюдения авторът какво е влиянието на Ковид-19 върху интензитета на текучеството през последните 3-4 месеца и дали кризата ще изисква търсене на по-различни механизми за неговото управление?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на Дритон Сюлча представлява задълбочено научно изследване на съвременен проблем с многостранен характер. Поставените изследователски задачи са изпълнени добросъвестно и е постигната целта.

Считам, че разработката, по обем, структура, актуалност, научна стойност и практическо значение, напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. С убеденост давам своята положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Проблемът с текучеството на персонала като фактор за пазарно позициониране на фирмите с международна дейност“ и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Дритон Сюлча образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 08.06.2020 г.

Изготвил становището:
(доц. д-р Валентина Макни)